

מכרה הזהב החדש של קרטלי הסמים המקסיקאיים: אבוקדו

הביקוש האמריקאי לאבוקדו הזרים כספים רבים למערב מקסיקו, ואף חילץ חלקים ממנה מעוני תוך עשור. אבל קרטלי הסמים דורשים נתח - ומביאים איתם אלימות ונשק אל המטעים

מפעל אריזת אבוקדו בעיר סירקואטירו, החודש. מפקד משטרה באחת מערי המחוז אמר

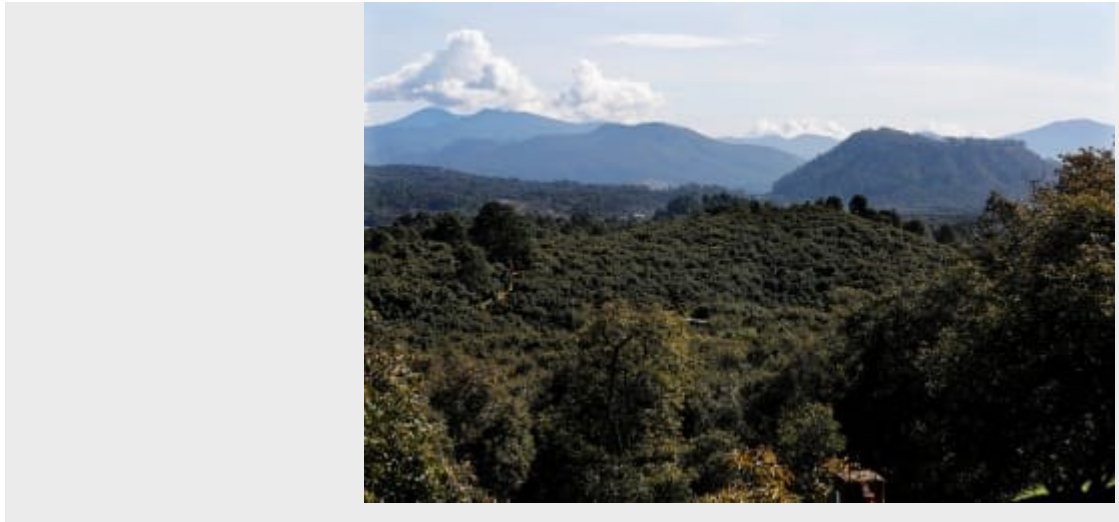
שהקרטל נמצא בכל מקום צילום/Marco Ugarte/אי-פי

מארק סטיבנסון, אי-פי

פורסם ב-27.10.19

חמושים ברובי סער אוטומטיים למחצה מסוג AR, 15 – בעלי מטעים קטנים לגידול אבוקדו מאיישים לפי התור מחסום ביקורת בעיר סן חואן פרנגואריקוטירו שבמדינת המחוז מיצ'ואקן במקסיקו. כך הם מקווים להרתיע גנבים וסחטנים מטעם קרטל הסמים להתנכל למטעים שלהם, בלב לבו של המרכז העולמי לגידול הפרי המכונה בידי מקומיים "זהב ירוק".

הנסיקה במכירות האבוקדו, שנגרמה בשל צריכה גוברת בארה"ב, חילצה מעוני חלקים ממערב מקסיקו בתוך עשר שנים בלבד. אך ריח הכסף משך כנופיות וקרטלים אלימים, שתולים גופות מגשרים ומהלכים איימים על שוטרים, והאלימות הגוברת מסכנת את השגשוג החדש. סכנה נוספת, בדמות אזהרה מארה"ב שהודיעה לאחרונה כי תוציא מהאזור את הפקחים שלה, זעזעה את תעשיית גידול האבוקדו המכניסה למקסיקו כ-2.4 מיליארד דולר בשנה.

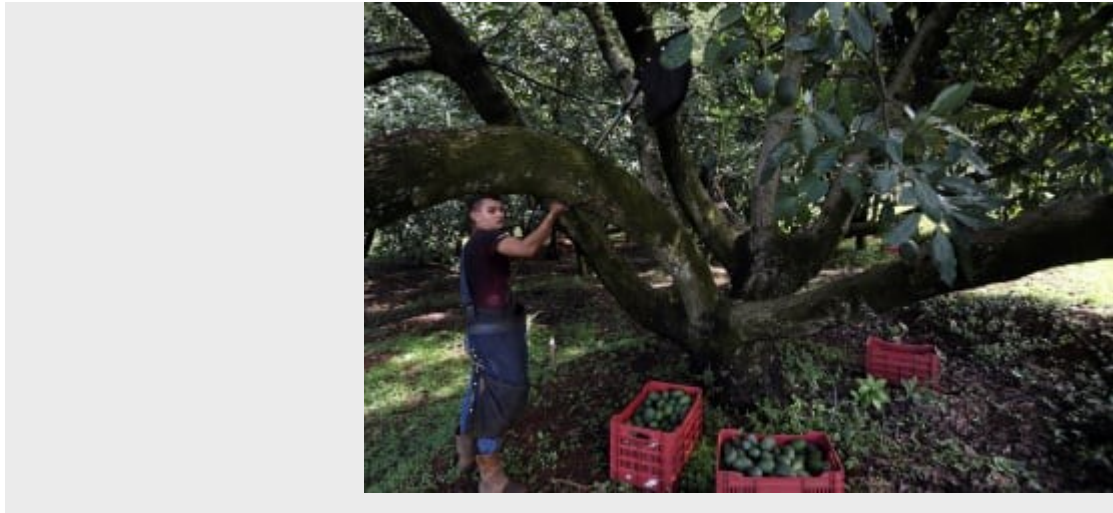
מטעי אבוקדו ליד סירקואטירו, החודש. רק לפני כעשור הסירה ארה"ב את איסור הייבוא ממקסיקו, שהוטל ב-1914 צילום/ Marco Ugarte: אי-פי

אחדים מהמגדלים החליטו לאחוז בנשק. בעמדת הביקורת בסן חואן פרנגארקוטירו ניצבים המתנגדים בשקט אך בדריכות. הם אומרים שמשתלם להם להילחם על יכולם. "לולא האבוקדו הייתי צריך לחפש עבודה ואולי אפילו לעזוב את ביתי וללכת לארה"ב או למקום אחר", אמר אחד השומרים, פדרו דה לה גואנטה, שמטע האבוקדו הקטן שלו מכניס לו הרבה יותר מכל מה שהיה מקבל מיבול חוקי או לא חוקי אחר.

לואיס, שומר אחר שביקש לא לפרסם את שם משפחתו מחשש שיהיו לכך השלכות, מונה את הבעיות שבאו לעיר יחד עם עושר האבוקדו: סחיטות, חטיפות, קרטלים וגניבת פירות. "לכן אנחנו כאן, אנחנו לא רוצים דברים כאלה."

מגדלי האבוקדו במקסיקו חיים בפחד מפני תקיפות והתנכלויות כבר כמה שנים, אך הסוגיה הפכה להיות בעיה בינלאומית באמצע אוגוסט, כשצוות פקחים מטעם משרד החקלאות האמריקאי אוים בסיקואָטירו, עיר השוכנת מערבית לאורואפן שבמיצ'ואקן. המשרד לא פירט מה אירע בדיוק, אך השלטונות המקומיים אמרו כי כנופייה שדדה בנשק חם את המשאית שבה נסעו הפקחים. "אם יתרחשו בעתיד מצבים של פגיעה בביטחון, או שתהיה סכנה גופנית ישירה לפקחים, נשעה מיד את כל פעילויות התוכנית", נאמר במכתב של משרד החקלאות האמריקאי.

השעיה כזו עלולה למנוע משלוחים, ולהחריב את התעשייה המספקת את פירות האבוקדו לצרכנים האמריקאים חובבי הגואקמולי. רק לפני כ-12 שנה, ב-1997, הסירה ארה"ב איסור בן עשרות שנים לייבא אבוקדו ממקסיקו. האיסור הוטל על האבוקדו המקסיקני ב-1914 כדי למנוע כניסת חיפושיות חדקנית, תולעים ומזיקים למיניהם לארה"ב.

קטיף אבוקדו ליד סירקואטירו, החודש. מקסיקו מספקת כ-43% מייצוא האבוקדו העולמי, כמעט כולו ממחוז מיצ'ואקן צילום/Marco Ugarte: אי-פי

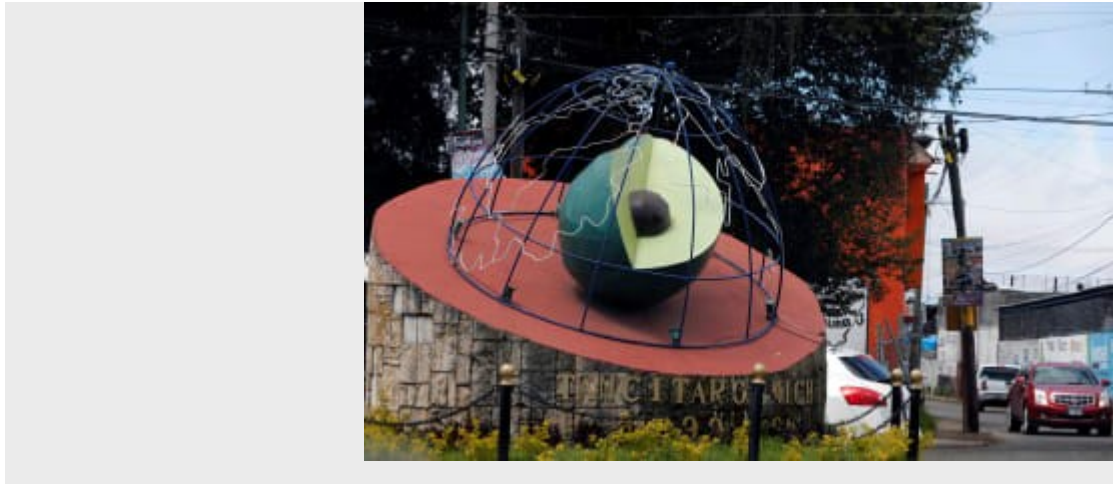
אגודת מגדלי ואורזי האבוקדו, שמשרדה הראשי במיצ'ואקן, פרסמה בצעד חריג את מכתב האזהרה האמריקאי. הוא פורש באורואפן כמהלך שמטרתו להבהיר לפושעים שהם יחסלו את מקור הכספים הגדול ביותר בתעשייה אם הפקחים האמריקאים יפסיקו לאשר את הייצוא.

מפקד המשטרה באחת הערים ב"חגורת האבוקדו" שבמערב מקסיקו, שביקש לא להזדהות, סיפר איך נראית עבודתו אל מול קרטל ויאגרס. לדבריו, הקרטל מצוי בכל מקום, עד כדי כך שהוא עצמו אינו מעז לנסוע לאורואפן השכנה ללא גדוד של שומרי ראש חמושים. הקרטל נקרא על שם התרופה לטיפול באין אונות, בשל מנהגם של מייסדיו למרוח ג'ל רב על השיער כך שיהיה זקור כל הזמן. "הם עושים הכל — סחיטות, פרוטקשן ואפילו מטיסים מעלינו מזל"טים", אמר מפקד המשטרה. "הם באים ורוצים להקים מעבדות סמים במטעים שלנו."

גופות לצד הדרך

אך כעת הופיע גורם חדש שדוחק את רגלי הוויאגרס. הדור החדש של קרטל חליסקו האכזרי מנסה לחזור למיצ'ואקן. באוגוסט תלו חברי הקרטל תשע גופות מגשר עילי באורואפן והשאירו עוד עשר גופות בצד הדרך. על הגשר הם תלו שלט שבו נכתב: "תהיה פטריוט, תהרוג ויאגרה."

דרומית לשם, באזור שבו מגדלים ליים במיצ'ואקן, אנשי חליסקו טמנו באמצע אוקטובר מארב לשוטרים ורצחו 13 מהם. ההתקפה הפחידה שוטרים עד כדי כך, שכאשר הם הלכו לאסוף את מכוניותיהם השרופות של עמיתיהם שנרצחו, הם פעלו במהירות כזאת שהשאירו מאחוריהם גולגולת מחוררת כדורים ושרופה.

הכניסה לעיר סירקואטירו, החודש. "לולא האבוקדו הייתי צריך לחפש עבודה ואולי אפילו לעזוב את ביתי וללכת לארה"ב", סיפר אחד החקלאים צילום/Marco Ugarte: אי-פי

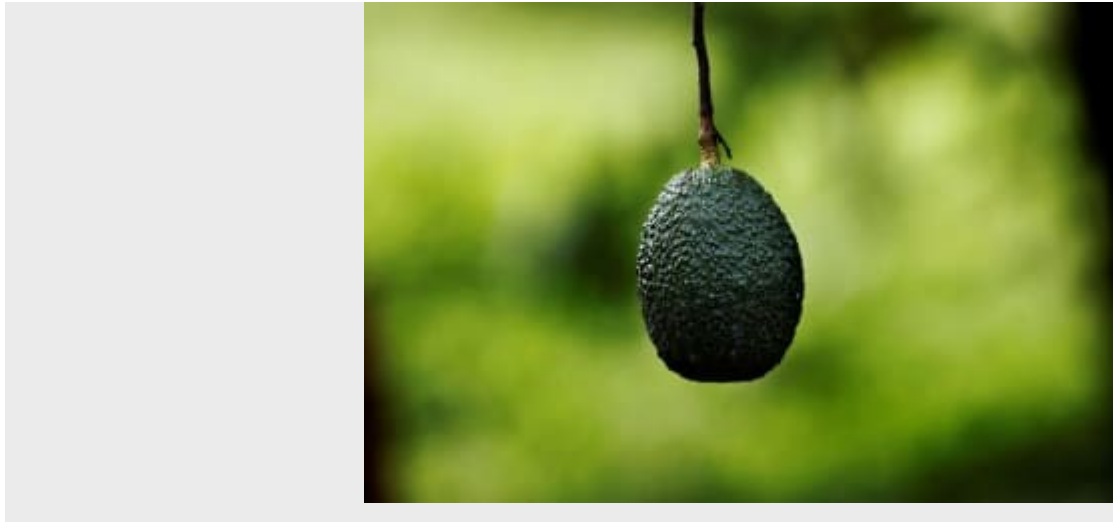
חברי קרטלים אחרים, שוטרים ופורעי חוק מפחדים פחד מוות מקרטל חליסקו גם במקומות אחרים. אזור טפאלקטפק, שבו מצויות חוות בקר רבות, שוכן ליד הגבול עם מדינת המחוז חליסקו. חמושים מכף רגל ועד ראש — המועסקים ככל הנראה על ידי כנופיה מקומית — שומרים 24 שעות ביממה בעמדת צלפים על ראש גבעה, שמא יחדרו אנשי קרטל חליסקו. אחד החמושים האלה, שרובה סער היה תלוי על כתפו, ירד מהגבעה. "תסתלקו מפה! אתם לא יודעים שרובי סער מכוונים לראשים שלכם?" אמר לעיתונאים כדי לסלקם מהמקום. כמו ברוב חלקי מיצ'ואקן, גם כאן האלימות מסתתרת מאחורי שגשוג האבוקדו. מטעים, שעציהם כורעים תחת משא הפירות, משתרעים לאורך קילומטרים, ומפעלי אריזה מופיעים חדשים לבקרים.

היפוליטו מורה, שהקים ב-2013 את התנועה האזרחית החמושה להגנה עצמית, אמר שהמראה החיצוני מטעה של התעשייה מטעה. לדבריו, יש מפעלי אריזה שנשדדו שלוש פעמים בשבוע אחד, על ידי שודדים שידעו בדיוק מתי יהיה בהם כסף מזומן שנועד לתשלום לאיכרים. "אם המפעלים האלה ייסגרו, כלכלת הסביבה תתרסק", אמר מורה, שבבעלותו גם מטע ליים.

2 דולר לקילו

מקסיקו מספקת כ-43% מייצוא האבוקדו העולמי, כולו פחות או יותר ממיצ'ואקן. משרד החקלאות של ארה"ב מחזיק במדינה זו משלחת כמעט קבועה של פקחים.

שבועות אחדים אחרי התקרית עם הפקחים האמריקאים, נחטפו מנהל של מטע אבוקדו ופועל בסירקואטירו, לכאורה על ידי המשטרה העירונית. שבעה שוטרים נחקרים בפרשה זו, והמשטרה המקומית פוזרה למעשה. כיום מפטילים במקום שוטרים ממשטרת המחוז, כשהם חמושים מכף רגל ועד ראש, אך ראש העיר חוסה רודריגס באקה מודאג: שבעה שוטרים עירוניים מוחזקים בכלא, עצי אורן נכרתים בניגוד לחוק וסכנה למשבר כלכלי מרחפת מעל העיר. "זה מדאיג את כולם", אמר רודריגס באקה על האזהרה האמריקאית ועל האלימות שפרצה בעיר. "אם ארה"ב תסגור בפנינו את הדלת, הכל יתרסק."

אבוקדו במטע ליד העיר סירקואטירו, החודש. בקיץ נשדדו בעיר פקחים אמריקאים, וכעת ארה"ב מאיימת להחזירם צילום/ Marco Ugarte: אי-פי

בעיירה שלו אפשר לראות בקנה מידה קטן את הכשלים במדיניות שנוקטים ממשל מדינת המחוז והממשלה הפדרלית נגד הפשיעה. המשטרה, הצבא והמשמר הלאומי באים לעתים קרובות לערים הסובלות מאלימות ומקרטלים, עושים מפגני כוח במשך שבועות אחדים והולכים. משטרת המחוז היתה אמורה לפטרל בסירקוארטירו בתחילת השנה, לפני שהותקפו הפקחים האמריקאים. אך השוטרים הוצאו ממנה ביולי ונשלחו למקום בעייתי אחר. כתוצאה מכך, מגדלי האבוקדו נותרים לבדם. הם ניצבים בלב המאבק בין הכנופיות, ומפחדים.

לדברי קרלוס מרטינס, דור שלישי למגדלי אבוקדו, "הפשיעה פוגעת בנו ובלקוחות שלנו. אנחנו מתעוררים בכל בוקר בתקווה שזה לא יקרה לנו". ממרטינס עדיין לא נגנבו משלוחי אבוקדו — תופעה נפוצה במי'צואקן — אבל הוא מעיד כי רבים גונבים ממתעים. בדומה לרוב המגדלים, גם הוא נאלץ למתוח גדרות ברזל סביב המטע שלו ולהציב שומר במקום. אבל יותר מכל הוא חושש מחטיפות או משיחת טלפון שבה יידרש לשלם דמי חסות. "אני לא עונה לשיחות ממספרים לא מוכרים", הוא אומר.

החקלאי דה לא גואנטה הוא דוגמה אופיינית לאופן שבו גידול אבוקדו חילץ רבים מתושבי סן חואן פרנגארקוטירו מעוני קשה. דה לא גואנטה התפרנס מעבודות חקלאיות מזדמנות לפני שנטע אבוקדו על חלקה של 10 דונם לפני 11 שנה. החלקה הקטנה יחסית מניבה כעת עשרה טונות של פרי. השנה התמזל מזלו והוא מכר את היבול באוגוסט, אז היה המחיר גבוה — 2 דולר לקילו. הכנסתו של דה לא גואנטה תגיע השנה ל-15 אלף דולר לפחות.

אבוקדו במטע ליד העיר סירקואטירו, החודש. המגדלים חיים בפחד מפני תקיפות והתנכלויות צילום/Marco Ugarte: אי-פי

לדברי אדריאנה ויליקאניה, מרצה באוניברסיטה הקתולית אוניבה באורואפן, אלפי בני אדם ניצלו מגורל של עוני בזכות ענף האבוקדו המשגשג. "נשים רבות, רובן לא נשואות או אמהות יחידניות, עובדות במפעלי אריזה", הוסיפה.

ואולם הזהב הירוק הוא לא פתרון קסם לכל הבעיות. 15 אלף קוטפי האבוקדו משתכרים לא רע יחסית למקובל באזור, אבל העבודה עונתית, והטיפול על עצי אבוקדו בעזרת מוטות כדי לקטוף את הפרי אינו קל. רק מעטים מבני ה-45 ויותר מסוגלים לבצע את העבודה הפיזית הקשה. ויליקאניה, המכהנת בוועדה המייעצת לענייני בטיחות של אזרחי אורואפן, חוששת מהתגברות הפשיעה באזור במקרה של תעשיית האבוקדו תתמוטט. "אם לא יהיו כאן מטעי אבוקדו, איפה יעבדו?", היא שואלת, "סביר להניח שיילכו לעבוד אצל פושעים."